

Koncerty MDKO v Bratislave

Za pomerne skromnej návštevy milovníkov koncertného spevu sa uskutočnil (20. III. 1984) v Zrkadlovej sieni Prímackého paláca v Bratislave koncert zasvätený umelkyne **Věry Soukupovej**, dlhoročnej sólistky Českej filharmónie, ktorá od r. 1983 opäť pôsobí i v Národnom divadle v Prahe. Z malej návštevnosti ťažko viniť usporiadateľa podujatia — v tomto prípade MDKO —, ktorý dostatočne spropagoval koncert umelkyne. Skôr sme želeli nad ľahostajnosťou, či únavou bratislavskej hudobnej verejnosti, ktorá si nechala ujsť zážitok mimoriadnej intenzity. Věra Soukupová je stále vzácnym speváckym zjavom a najmä v oblasti koncertného spevu skutočne európskou triedou. Za roky pôsobenia v oblasti komornej, oratoriálnej a kantátovej literatúry získala neoceniteľné skúsenosti a inštinkt, ako tvoriť práve tento druh vokálneho umenia. Pritom práve u nej nemožno hovoriť o rezignácii na komorný spev z nejakých vnútorných dôvodov. Má krásny, zvučný, nosný mezzosoprán, stále svieži a vyrovnaný v každom registri (i pri prechodoch z jedného do druhého), v každom prípade si vie poradiť tam, kde hrozí únavo alebo menšia fyziologická indispozícia. Dokonalým vyľahčením neprepína vysoké tóny, ale ich ani zbytočne nezostihuje. Bohatstvo alikvotov v jej hlase má známu „soukupovskú“ inštrumentálnu krásu, priam opojnú mäkkosť a hebkosť. Jej artikulácia — niekedy kritizovaná, pretože prispôbená výrazu a farbe tónov — bola na bratislavskom večere v súlade s ideálnou vyváženosťou obsahu slova i hudby. (Možno pre blízkosť interpretky a poslucháčov, či snád pre zvukové vlastnosti priestoru, v ktorom sa tento koncert odohrával...) Ak sme kde-tu postrehli menšie intonačné zakolísania, nespôsobilá ich neistota alebo vokálno-technické problémy, skôr zdravotná indispozícia umelkyne. Bolo to však také zanedbateľné na celkovom dojme z koncertu, že je skôr nenáležité sa o tom zmieňovať, ako na to zabudnúť... Stalo sa. Soukupová mala na svojom bratislavskom koncerte i vynikajúceho klavírneho partnera vo **Vladimírovi Menclovi**, ktorý preukázal vysoké majstrovstvo v muzikantskom živom, ale spievateľskému prejavu výsostne podriadenom klavírnemu sprievode. Čo Věra Soukupová spievala? Na úvod odznel výber piesní zo **Španielskeho spevníka Huga Wolfa** — piesňová lyrika vrcholného romantizmu, s maximálnou citovou zaangažovanosťou, no pritom jemnými farieb a filigránskych detailov. „Trvalkou“ jej repertoáru je okrem tu odznelých, vzorovo zaspievanych **Cigánskych melódií Antonína Dvořáka** i **Ebenov** cyklus **Sestero písní milostných**. V oboch — vznikom opusov vzdialených, ale v línii „česťstva“ a v melodickkej invencii nadväzujúcich — autoroch našla mezzosopranistka svoj ideálny svet, ktorý stvárnila nielen s autentickosťou, ale aj hudobnou sviežosťou a inteligenciou. V prejave Věry Soukupovej sa vskutku ideálne prelínajú tieto — zdanlivo nezlučiteľné — komponenty a umelkyňa iba kde-tu dokáže popustiť uzdu dramatickosti, či pátosu. I tieto znaky našli svoj priestor v priam „mini-dramách“ typu **Musorgského** piesní **Sirota** a **Zabudnutý**. Gradácia **Gopakom** uzavrela oficiálnu časť koncertu. Z **Musorgského** zazneli ešte dve, atmosférou odlišné piesne — veselé **Hříby** a náladovo vypätá **Milostná pieseň**. Ukážkou nedemonštrovaného, ale preda len českým umelcom prirodzeného a najvlastnejšieho národného ctenia boli dva prídavky z cyklu **B. Martinů** **Pisničky na dvě strány** — **Děvče z Moravy** a **Hlásník**. Stretnutie s Věrou Soukupovou bolo po dlhšom čase spomienkou na chvíle strávené s touto veľkou českou speváčkou, či už pri nahrávkach Mahlera, Dvořáka alebo Somera alebo radu ďalších autorov, ktorých dielam vliala sebe vlastnú imagináciu, vyžarujúcu nielen z vynikajúco ovládaného hlasu, ale aj mimoriadnej muzikantskej inteligencie a poznania zákonitostí štýlu.

TERÉZIA URSÍNOVÁ

Komorné duo **Alexander Jablokov** (husle) — **Eva Virsíková** (klavír) predviedlo v sále Mozarteu v Bratislave (27. III. 1984) veľmi rozmanitý program. V jednotlivých skladbách sa Jablokov predstavil v podstate v dvoch sólistických polohách: ako perspektívny komorný hráč so zmyslom priliehať modelovať huslovú faktúru i v technicky vypätejšej nástrojovej akcii a v spolupráci s iným nástrojom a ako sólový huslista s veľkou dávkou elánu a citlivosťou stvárňujúci v technicky náročnejšie skladobné celky. V oboch polohách sa značne líšil. Domnievam sa, že najharmónickejšie sa jeho schopnosti technicky i výrazovo intenzívne citiaceho umelca prejavili v **Beethovenovej Sonáte č. 8 G dur pre husle a klavír, op. 30**. Spolu s obdivuhodne hrajúcou Virsíkovou vzniklo pôvabné klasické zvukové pole, plné zmysluplného hrania i vzájomného korešpondovania oboch zúčastnených umelcov. Podobne vyznel aj celok troch **Impromptus Bohuslava Martinů**. Interpreti zahrli diela s obdivuhodným vtipom a fantá-

ziou a dodržali i technické zretele s dôkladnosťou, čo na mnohých iných miestach sa Jablokovovi nevydarilo tak markantne. Výkon oboch mal dobrú úroveň; kde zjavne veľmi záležalo ako na postihnúť detailov, tak i celku. Jednalo sa o skladby plne zodpovedajúce naturelu i umeleckým možnostiam hráčov. Navyše — klaviristka podala výkon, vyznačujúci sa nadhľadom, schopnosťou pre mieru i výraz a tomu zodpovedajúcou koncepciou podobou.

V dielach **Bacha**, **Paganiniho**, ale i **Sarasateho** a **Ravela**, kde účinkoval poväčšine huslista sám, nepodarilo sa Jablokovovi vždy zladit' osobnú predstavu o celku (ktorá z hry bola viac-menej zreteľná) s arzenálom vlastných technických a agogických možností. K ideálu niektorej skladby sa mu podarilo priblížiť sa viac, niekde menej. Všeobecne možno povedať, že trochu priveľmi zaťažil program skladbami virtuózneho charakteru alebo takého výrazu a stavebnosti súvislosti, ktoré je ťažko bez zvyšku vytvarovať i veľkým osobnostiam husľovej hry, keď stoja zoči-vči záfaži v podobe napätého publika. (Viď prípady — **Y. Menuhina** alebo bratislavského vystúpenia **Ch. Ferrasa**). Voči voľbe koncepcie v **Bachovej Sonáte** a mol nemožno namietat prakticky nič, ak veľká záverečná fúga nesie znaky dokonalého ovládania rozsiahleho a členitého procesu, akým Bachova obroviť fúga nesporene disponuje. Jablokov udržal charakter tohto náročného diptychu, aj keď mu veľká plocha ešte zjavne pôsobí problémy. Hoci osobne neprechovávam sympatie k niektorým **Sarasateho** husľovým skladbám a dovoľujem si zapochybovať i o ich hlbších myšlienkových hodnotách, patrilo uvedenie týchto diel — oproti dielam **Paganiniho** a **Ravela** — k veľmi vydareným. Myslím, že zjavná hypertrofia virtuozity ubrala trochu huslistovi na dychu (v niektorých miestach) a hoci žiadna skladba neutrpela priveľmi, program bol oslňujúcimi celkami zaťažený priveľmi. Jablokov vyskúšal spoľahlivo svoje technické i výrazové možnosti a dokázal sa pochytiť s tými najnáročnejšími skladbami — čo je veľmi sympatické. A hoci mnohé nemá a nemôže ani mať charakter definitívnosti, Jablokov je na dobrej ceste k nemu.

EGON KRÁK

Do cyklu organových koncertov usporiadaných MDKO v apríli prispel svojím umením (9. IV. 1984) i rakúsky organista **Peter Planyawsky**. Jeho recitál v Redute niesol tie znaky osobnosti, ktoré vyplývajú z bohatých teoretických i praktických vedomostí hudobníka, na strane druhej však jeho profil z veľkej časti poznačil charakter chrámového organistu. Obrovská interpretačná prax aktívneho organistu v istých momentoch nadobudla u neho črty manierizmu, kedy si umelec nevedomou pódium a poslucháča, iba nástroj a hudbu plynúcu v priestore, pôsobiacu na sluch viac ako na tvorivé rozvinutie ducha. Techniku má brilantnú, muzikalitu imponujúcu, závažnou ostáva otázka miery a vkusu. Je zžitý s nástrojom, cítiť ho v každom dotyku; viac však pracovne (v rutine) ako koncertne (tvorivo). Nie je maximalista. Uspokojí sa s dobre vypovedaným textom — bez väčšej snahy po rozvinutí fantázie a jeho vyrovnaným manuálnym sprítomnosťm. Tak hral **Bacha** (**Toccata a fúga F dur BWV 540**), **Mendelssohna** (**I. sonáta f mol**), **F. Schmidta** (**Toccata C dur**) — autorov, ktorí stoja (podľa bulletinu) v záhlaví repertoáru P. Planyawského. Plnšieho, uvoľnenejšieho muzicovania sa dostalo dvom francúzskym skladateľom **Franckovi** (**Chorál f mol**), **Viernemu** (**Trois piéces**) a nenáročnému **Hummelovi** (**Prelúdium a fúga**). Na našom koncertnom pódium sa mu stali živnou pôdou pre uplatnenie striednosti interpretácie, ktorá sa stotožňuje s jeho názorom v zmysle štýlových i zvukových predpokladov. Organ nepoužíval ako nástroj zvukových a farebných dimenzií, ale ako prostredníka na vyjadrenie hudby. Umelecký výpoveď autora odvíja cez subjektívne črty muzikantského uplatnenia. Vie zaujať zážitkovú sféru poslucháča, oprostí vnímanie hudby od tradicionalizmu, nálepiek iného rukopisu a podriadí ho vlastnému umeleckému presvedčeniu. V tom spočíva jeho individualita a post osobnosti. Tú maximálne prezentoval v improvizácii na danú tému (prof. F. Klinda), ktorú odvíjal pred prítomným publikom s inteligenciou muzikanta, tvorivosťou interpreta. Zo skromného motívu vytváral pohodu invencie, umeleckou fantáziou kompozičnú plnosť a nástrojovú gradáciu premenenú na celistvý obraz oživujúcej hudby. Takáto možnosť pre poslucháča „byť pri tom“, stať sa v istom slova zmysle spolutorcom, je na našom koncertnom pódium sviatkom. Škoda, že niektorí naši organisti, ktorí disponujú takýmto predpokladmi, nezručujú oživenie starej organovej praxe na koncertnom pódium. Improvizácie Petra Planyawského vyzneli v prospech nástrojovej suverenity a koncepčného myslenia sólistu i umeleckého zážitku poslucháča.

ETELA ČÁRSKA

Päťdesiatročný jubilant

JOZEF GAHÉR

Jozef Gahér (nar. 28. apríla 1934 Dvorná nad Nitrou) je autorom, ktorý stojí akosi mimo hlavného prúdu vývoja súčasnej slovenskej hudby, a naše publikum sa s jeho tvorbou prakticky začalo oboznamovať iba pred pár rokmi. Jeho skladateľské

začiatky siahajú do čias gymnaziálnych štúdií v Topoľčanoch, kde sa začal učiť i hra na klavír a pokračoval na Hudobnej škole v Partizánskom. Po maturite bol poslucháčom kompozície u prof. Jána Cikkera na Vysokej škole múzických umení v Bratislave (1953-57), neskôr svoje štúdium skladby rozšíril na Janáčkovej akadémii múzických umení v Brne u Ctirada Kohoutka (1969-72) a v experimentálnej triede Aloisa Piňosa (1973-75). Medzičasom absolvoval Vysokú školu pedagogickú v odbore slovenčina a hudobná výchova (1966) a pôsobil ako stredoškolský profesor na Strednej pedagogickej škole v Modre. Od roku 1969 je odborným asistentom na Pedagogickej fakulte UK v Trnave a účinkuje i ako klavirista.

kejške škole v Modre. Od roku 1969 je odborným asistentom na Pedagogickej fakulte UK v Trnave a účinkuje i ako klavirista.

Gahérov tvorivý záber je nezvykle široký a zasahuje prakticky do všetkých hudobných žánrov — od piesne či detskej zborovej skladby po balety a opery, od drobnej inštrumentálnej kompozície po symfónie a veľké koncertantné skladby. Jeho hudobná reč, výrazne poznamenaná poetikou brnenskej kompozičnej školy, charakterizuje veľká dávka dramaturgickej invencie, odvaha k experimentovaniu s hudobnými formami, dialóg evolučného a expozičného typu tvorovania zvolenej hudobnej matérie. Po výrazovej stránke je mu bližšia expresivita než impresia, dáva prednosť dramatickému konfliktu pred klasickým oblúkom, variácie rozohráva intervalovo vyhranené materiál, ale exponuje i scény temer priečiacie sa ďalšiemu spracovaniu. Vyše 150 kompozícií tohto autora dokumentuje jeho tvorivú húževnatosť, spontánnu nutnosť výpovede tým, čo mu je vlastné.

MILAN ADAMČIAK

Vladimír Tomčányi opäť laureátom

VÝRAZNÝ ÚSPECH

Nášho mladého gitaristu **Vladimíra Tomčányiho** sme na stránkach Hudobného života iba prednedávnom predstavovali čitateľom (HZ č. 1/1983). O to, že sa o ňom opätovne „musí“ hovoriť, pričínal sa predovšetkým interpret sám. Tento sympat-

ický a skromný 19-ročný poslucháč absolventského ročníka Konzervatória v Bratislave v triade prof. J. Zsápu, dosiahol totiž ďalšie výrazné medzinárodné súťažné ocenenie pre slovenskú gitarovú školu: získal 2. cenu a titul laureáta na 2. ročníku Medzinárodnej gitarovej súťaže v Havane, konanej v dňoch 9.—17. apríla 1984 na počesť storočnice Augustína Barrios Mangorého, skladateľa a interpreta, nazývaného tiež Paganinim gitaru. Nazdávame sa, že takáto vynikajúca reprezentácia znamená — popri osobnej a školskej — aj vzornú reprezentáciu nášho mladého interpretačného umenia a socialistickej kultúry vôbec.

Veď už dostať sa na túto svetovú súťaž bolo uznaním kvalít mladých adeptov. Porota pozvala na základe približne stovky zaslaných nahrávok iba 21 účastníkov, okrem iného z Kolumbie, Argentíny, Mexika, Talianska, Grécka, Juhoslávie, NDR a hostiteľskej krajiny — Kuby. Zasadali v nej také osobnosti ako L. Brouwer, R. Vidal, I. Szuzuki, C. Cotsiolis, G. Sakelariou, D. Rumstig, J. Jovici, J. Ortega a ďalší. V prvom „diaľkovom“ kole zaradil do svojho súťažného repertoáru Tomčányi okrem povinných diel Barrios (tie pochopiteľne na súťaži dominovali) a Sora aj kompozíciu J. Burghausera; v druhom kole po-

pri povinných dvoch opusoch Barrios to boli skladby Giulianiho a Poncheho. Do finále postúpilo 8 súťažiacich a tu bolo treba interpretovať opäť Barrios, jedného kubánskeho skladateľa a I. časť Koncertu pre gitaru a orchester A dur M. Giulianiho.

Prvú cenu v súťaži získala Ch. Spanhoffová z NDR, tretiu Kubánc M. Bonachea Díaz a S. Cardí z Talianska. Za povšimnutie iste stojí aj skutočnosť, že nielen medzi ocenenými, ale na celej súťaži — s vekovou hranicou 35 rokov — patrili V. Tomčányi medzi najmladších účastníkov.

Po svojom návrate z Kuby čerstvý laureát uviedol, že súťaž bola i organizačne vynikajúco pripravená, medzi verejnosťou bol o ňu veľký záujem. Bola tiež dobre propagovaná, podrobne sa o nej písalo v tlači, s laureátmi pripravila televízia reláciu a pod. Súťaž bola súčasťou gitarového festivalu, na ktorom si mohli aj adepty vypočuť umelcov z celého sveta. Tešilo, že medzi nimi bol aj náš M. Mysliveček.

V. Tomčányi týmto úspechom potvrdil, že dôveru, ktorú mu vyslovila Stála výberová súťažná komisia MK SSR, si plne zaslúžil. Opäť presvedčil, že súťažným typom s dobrými nervami a tiež o tom, že jeho doterajšie úspechy (Paríž—Alessandria—Havana) neboli vecou náhody; naopak boli logickým dôsledkom symbiózy pre úspešnú reprezentáciu tak dôležitých komponentov, ako sú talent, pedagogické vedenie, vhodné podmienky a napokon i šťastie a predstavujú dôležité kvalitatívne etapy v umeleckom vývine tohto mladého interpreta. Ostáva nám iba zaželať mu ďalšie úspechy a napredovanie a pre naše interpretačné umenie čím viac takýchto úspechov!

GEJZA VAJDA

Snímka: K. Dlugolinský

KONKURZ

Riaditeľ Slovenskej filharmónie vypisuje konkurz do orchestra Slovenská filharmónia na miesto orchestrálneho hráča na

- husle,
- violu,
- violončelo

a do Slovenského filharmonického zboru do hlasových skupín

- alt,
- tenor,
- bas.

Konkurz do orchestra SF sa uskutoční dňa 4. 6. 1984 o 9,00 h, do SFZ dňa 11. 6. 1984 o 14,00 h.

Prihlášky s uvedením vzdelania a praxe zašlite na kádrové a personálne odd. SF, 816 01 Bratislava, Palackého 2.

Podmienky konkurzu oznámime prihláseným uchádzačom písomne.

HUDOBNÝ ŽIVOT — dvojtyždenník. Vydáva Slovkoncert vo vydavateľstve OBZOR, n. p., ul. Čs. armády 35, 815 85 Bratislava. Vedúci redaktor: PhDr. Zdenko Novák, CSC., zástupca vedúceho redaktora: PhDr. Alfréd Gabauer, redaktorka: PhDr. Jana Lengová. Redakčná rada: zasl. umelec Pavol Bagin, Jaroslav Blaho, PhDr. Vladimír Čížik, Ladislav Dóša, PhDr. Alojz Luknár, Jaroslav Meier, zasl. umelec Zdenko Mikula, PhDr. Tatiana Okapcová, PhDr. Michal Palovčík, CSC., PhDr. Igor Podracký, PhDr. Terézia Ursíniová. Adresa red.: Gorkého 13/VI., 815 85 Bratislava, tel.: 338 234. Administrácia: Vydavateľstvo OBZOR, n. p., ul. Čs. armády 35, 815 85 Bratislava. Inzerčné oddelenie: Gorkého 13/VI., 815 85 Bratislava. Tlačia: Nitrianske tlačiarne, n. p., 949 01 Nitra. Rozširuje Poštová novinová služba, objednávky prijíma každá pošta a doručovateľ. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače, Gottwaldovo nám. 6, 813 81 Bratislava. Cena jedného výtlačku 2 Kčs. Neobjednané rukopisy sa nevracajú. Indexné číslo: 492 15

Registračné číslo: SÚTI 6/10

HUDBOBNÝ ŽIVOT 84

Ročník XVI.
7. V. 1984
2,— Kčs

9

PREHLIADKA SLOVENSKEHO KONCERTNEHO UMENIA '84

V rámci 5. ročníka Prehliadky slovenského koncertného umenia (PSKU), ktorá sa uskutočnila v dňoch 26.—31. marca 1984 v Žiline, predstavilo sa 12 sólistov, 2 komorné ansámby a 3 orchestrálne telesá. Jednoročná pauza, ku ktorej došlo v roku 1983, zapríčinilo preloženie akcie z jesenného termínu na jarný. Okrem problémov so zabezpečením ubytovania pre účastníkov i pozorovateľov podstatným dôvodom pre tento presun bolo úsilie rovnomernejšie rozdeliť väčšie hudobné podujatia, ktoré sa v priebehu sezóny organizujú v SSR.

Počas svojho — zatiaľ pomerne krátkeho vývoja — vykryštalizoval sa aj profil PSKU. Ak v roku 1981 ťažisko akcie spočívalo na prehliadke orchestrálnych telies, tohtoročná prehliadka stala sa predovšetkým konfrontáciou sláčikárov — sólistov aj komorných telies; ostatné odbory boli zastúpené skromnejšie. Niektorí umelci (Toperczer, Trávníčkovo kvarteto) vystúpili v rámci PSKU už po druhýkrát. Vo všeobecnosti prezentovali sa umelci mladšej a strednej generácie (nad 30 rokov). Ich účasť do istej miery odráža vedúce postavenie tejto vekovej kategórie v dnešnom slovenskom koncertnom živote. Aj v tejto oblasti dochádza k výmene pozícií, k postupnému striedaniu generácií, ale aj k istým presunom v umeleckej kvalite a v hierarchii úrovne. Dvoma zástupcami prezenovali sa v rámci PSKU Stredoslovenský a Východoslovenský kraj. Z tejto zásady výberu umelcov vymykali sa dvaja najmladší reprezentanti, ktorým účasť zabezpečilo víťazstvo v rámci Interpretáčnej súťaže SSR v Banskej Bystrici za posledné dva roky (M. Pivka, E. Prochác).

Na základe dramatických kritérií usporiadateľov (čs. umelecká agentúra Slovkoncert, ZSS, ŠKO Žilina, Dom odborov Žilina) účastníci rešpektovali zásadu zastúpenia súčasnej slovenskej tvorby. Môžeme s radosťou konštatovať, že táto odznievala na znamenitej profesionálnej úrovni. V dramaturgii sa zohľadnil aj Rok českej hudby (spolu 12 diel), v znamení ktorého sa konal aj záverečný koncert Slovenskej filharmónie. Predstavoval úspešné zavŕšenie tejto vydarenej akcie.

Vo všeobecnosti (až na menšie odchýlky) môžeme konštatovať vzostupný umelecký trend u jednotlivcov, súborov i orchestrálnych telies. Najmä u sólistov menšie možnosti na sebarealizáciu a vysoká ponuka nútia interpretov napnúť všetky sily, aby sa na akcii, ktorú sleduje odborná kritika, prezentovali čo

oveľa nižšou kapacitou sedadiel. Vďaka nedostatočnej klimatizácii (ktorá sa pre hučanie, a tým rušenie výkonov musela vypínať) sa najmä plne obsadená miestnosť stávala dusným, priam saunu pripomínajúcim priestorom.

Účasť a ohlas obecnstva — nielen čo do počtu, ale aj čo do kvality a záujmu — sú v Žiline také vynikajúce, že jej to môže závidieť nejedno slovenské mesto. Túto radosťnú skutočnosť iba potvrdzuje fakt, že voľba metropoly severozápadného Slovenska ako hostiteľa Prehliadky bola plne opodstatnená.

Solistické výkony odzneli vo forme polorecitatlov alebo v spolupráci s orchestrom. Jediné Slovenské kvarteto sa predstavilo na celovečernom koncerte. Niektorým umelcom sa daný časový priestor zdal byť príkrátkym a snažili sa vtiesnať do polovice programu minútáž, ktorá by bezmála vystačila na celý koncert (Petróczi). Tým sa dĺžka niektorých podujatí neúmerne predlžovala. Z hľadiska výstavby programu nepokladáme práve za najšťastnejšie riešenie, keď po výkone inštrumentalistu v 1. polovici koncertu nasledoval polorecitatl speváka. V obidvoch prípadoch bolo by sa žiadalo z hľadiska atraktivity i umeleckej úrovne výkonov opačné poradie (Michalica — Balún, Alexander — Vyskočilová-Zajčková).

ORCHESTRE, DIRIGENTI

Účasť troch orchestrálnych telies na PSKU znamenala nielen previerku ich úrovne, ale súčasne sa stala príležitosťou pre odhalenie rukopisu príslušných dirigentov.

Slovenský komorný orchester pripravil pre Žilinu program, v ktorom na vysokej úrovni preukázal umelecké výsledky svojho dlhoročného vývoja. Príkladná technická prepracovanosť, vzácna jednota súhry, príznačne tvorivé zanietanie, vŕcnosť kantilény, sýty a pregnantný zvuk, tanečnosť a elegancia opunco-

Štátny komorný orchester Žilina s dirigentom Bohuilmom Urbanom a sólistkou Máriou Andrašovanovou. Snímka: J. Hulka

chy tohto mladistvo pôvabného diela.

Umelecký vedúci súboru **Bohdan Warchal** sa prezentoval vo Vivaldiho Koncerte d mol pre husle a sláčikový orchester aj ako sólista. V jeho výkone mohli sme postrehnúť akoby v zmenšenom obraze tie črty interpretácie, ktoré vtláčil svojim umeleckým vedením prejavu SKO: vynikajúca intonácia, zreteľnosť artikulácie, využitie plnokrvného tvorivého temperamentu a podmaňujúca radosť z muzikovania.

S SKO vystúpil ako sólista aj **Karol Lušpai** v Sonáte pre trúbku a sláčikový orchester od H. Purcella. Svojím výkonom demonštroval intonačnú pohotovosť, schopnosť plastického vedenia kantilény, pohyblivú techniku a najmä pevné držanie tempa, ktoré mu umožnilo účinne budovať väčšie línie i plochy.

V predposledný deň Prehliadky predstavil sa **Štátny komorný orchester Žilina**, na čele ktorého stál ako zástupca Stredoslovenského kraja profesor tamojšieho konzervatória **Bohumil Urban**. Pred piatimi týždňami vypočul som si v Žiline Urbana na čele SKO pri sprevádzaní sólistov — absolventov žilinského konzervatória. V porovnaní s vtedajším koncertom vyznel tento výkon pre dirigenta priaznivejšie. Dopomohli mu k tomu lepšie podmienky pre skúšanie, výhodnejšia akustika koncertného priestoru i zvýšená zodpovednosť a koncentrácia hráčov na pódiu. Pokiaľ by sme chceli hovoriť o istých rezervách SKO, nevideli by sme ich v oblasti technicko-intonačnej, ale skôr v oblasti zvukovo-výrazovej. V orchestri — najmä v skupine dychov — hrá rad kvalitných hráčov (flauta, hobo, klarinet, ale aj plechy). Urbanova dirigentská práca sa orientovala na dosiahnutie čo najvyrovnanjšieho zvuku a v porovnaní s predchádzajúcim výkonom dosiahol v svojom úsilí istý pokrok.

Urban je typom temperamentného hudobníka, ktorý svoj tvorivý elán dokáže výrazne zapojiť a zapojiť do formovania hudobného procesu. Veľmi sympaticky sa vyrovnal s úvodnou predohrou Prometeus, op. 43 L. v. Beethovena. Vystaval ju na kontrastoch beethovenovskej prudkosti, naliehavosti a vŕcnosti zemitých lyriky. I záver dokázal vystupňovať v pomerne presvedčivé vyvrcholenie. Bez problémov zdolal chúlťostivé synkopované úseky 1. časti Mozartovho Koncertu pre klavír a orchester d mol, K. z. 466 i ďalšie úskalía sprievodu. Drobnou cizelérskou prácou poznal Andrašovanov piesňový cyklus Zašumeli borovice, ktorý svojou farebnou inštrumentáciou dal viacero príležitostí zaskvieť sa kvalitám dychových nástrojov. Pre záverečnú Dvořákovu Českú suitu D dur, op. 39 miera jeho tvorivého vkladu nestačila na vystihnutie charakteru najmä Polky a Susedskej, ktoré mali byť rýchlejšie, pregnantnejšie, sugestívnejšie a najmä tanečnejšie.

Záver PSKU patril **Slovenskej filharmónii**, na čele ktorej stál **Libor Pešek**. Vystúpenie prvého slovenského symfonického telesa predstavovalo skvelé vy-

vrcholenie akcie čo do mohutnosti, technickej vyspelosti i rezonancie u obecnstva vďaka sugestivite zážitku, ktorú dokázal Pešek navodiť. Úvodná Vltava zo Smetanovho cyklu Má vlast sa popri vysokej zvukovej kultúre vyznačovala istou líniou, jemnou plasticitou fráz a skvelým sklbením jednotlivých tempových rovin, čo dodávala dielu punc neopakovateľného čara, prirodzenosti a účinnosti. V Janáčkovej Symfonii vytvoril Pešek odlišnú atmosféru so širokým diapazónom nálad od majestátneho fanfárového úvodu, cez vystihnute moravskej ľudovej melodiky a tanečnosti v 2. časti s podtextom nostalgie popri vyzdvihnutí búrlivého charakteru stredného dielu 3. časti. Najpríťažlivejšou na Peškovom prístupe k Janáčkovej Symfonii bola schopnosť vtláčť základnej atmosfére istú pečať pozadia iného náladového odtieňa. Táto charakteristika plne platí pre 4. časť temperamentného slováckeho tanca s meditativným podtextom. Hoci výraz celej Symfonie sa pohybuje v sýtejších farbách, Pešek vystaval dynamickú formu Finále tak, že sa stalo akýmsi tematickým zhrnutím celého diela.

SLÁČIKÁRI

So SF predstavil sa aj mladý huslista **Jindřich Pazdera** ako sólista Dvořákovho Koncertu pre husle a orchester a mol, op. 53. Jeho spolupráca s dirigentom bola až na menšie nepresnosti súhry v 3. časti (úsek dua husľového sóla s drevenými dychovými nástrojmi) znamenatá. Požadovaný výraz Dvořákovho Koncertu ideálne korešpondoval so vzrušeným plnokrvným temperamentom sólistu. Pazdera dokázal znamenite vyzdvihnúť dramatické napätie i mužný charakter vŕcne sýtej lyriky a na imponujúcej úrovni zdolal náročný úsek virtuózných medziviť. Intenzitou prejavu a pribojnosťou dokázal začleniť sólový part do symfonického prúdu. Pomalú časť (Adagio ma non troppo) stvárnil s pôsobivým citovým zaangažovaním. Po vzrušenom pulze 1. časti imponovalo, do akých kľudných polôh dokázal umelec svojím výrazom zakotviť. Skvelým garantom vystihnute charakteru 3. časti bol pre dirigenta i sólistu ich muzikantský elán. Bezpečne viedol oboch pri zdôrazňovaní tanečnosti a sólistu zas vďaka zdatnému technickému zázemiu i pri stvárnení perlivých pasáží. Radosť, pohoda, istota a sebavedomie vyzarovali z tvorivého korešpondujúceho zanietania oboch umelcov — huslistu i dirigenta.

Ďalším huslistom, reprezentantom Východoslovenského kraja, ktorého sme si vypočuli v rámci PSKU, bol koncertný majster Štátnej filharmónie Košice i pedagóg tamojšieho konzervatória **Karol Petróczi**. Jeho výkon môžeme hodnotiť z dvoch zorných uhlov — z kontextu jeho osobného umeleckého vývoja a v konfrontácii s ostatnými huslistickými prehliadkovými výkonmi. Jeho ambicióznosť možno pripísať, že štyrmi, časovo nie (Pokračovanie na 3. strane.)

Slovenský komorný orchester s umeleckým vedúcim nár. um. Bohdanom Warchalom.

najpriaznivejšie. Niektorí preto volili radšej osvedčený repertoár alebo (najmä sláčikári, ale aj niektoré čísla polorecitatlov spevákov) predvážali predovšetkým sonátovú literatúru z notovej predlohy. Nie je to síce nič neobvyklého, predsa však tí, čo hrali všetko spamäti (Michalica, Prochác) dokázali zo skladieb vyťažiť viac, pretože mali väčší tvorivý nadhľad.

Z 8 koncertných podujatí 3 orchestrálne akcie odzneli vo Veľkej sále Domu odborov a boli výborne navštívené. Päť komorných koncertov sa uskutočnilo v priestore Malej sály tej istej budovy s

vali úvodné dve skladby — Stamícovu Mannheimskú symfóniu A dur, č. 2 a Albinoniho Concerto à cinque č. 5. Zhodou okolností vypočul som si v priebehu jedného mesiaca známu Sukovu Serenádu pre sláčikový orchester v interpretácii SKO už po tretikrát. Žilinské uvedenie vysoko predčilo predchádzajúce uvedenia nielen v suverenite technického zvládnutia, ale predovšetkým v nezabudnuteľnej úrovni tvorivej nadvstavby. Jemný šarm, bohatstvo tvorivej fantázie, romantický vzlet a príznačný citový vklad tvorili pozadie, na ktorom súbor sugestívne rozvíjal hudobné plo-